

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету технологій і дизайну

Тетяна ІВАНІШЕНА

Підпис

29 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Педагогічна (викладацька) практика

Назва дисципліни

Галузь знань – 18 Виробництво та технології

Спеціальність – 182 Технології легкої промисловості

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма – Технології легкої промисловості

Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОСП.05

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл спеціальної підготовки)

Факультет – Технологій і дизайну

Кафедра – Технології і конструювання швейних виробів

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проєкт	Контрольна робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекцій	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	2	3,4	3	90						90			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми «Технології легкої промисловості» за спеціальністю 182 «Технології легкої промисловості»

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

д-р техн. наук, професор Оксана ЗАХАРКЕВИЧ

Науковий ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

д-р психол. наук, професор Таїсія КОМАР

Науковий ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри технологій та конструювання швейних виробів

Протокол від 28.08 2023 № 1.

Зав. кафедри

Підпис

Світлана КУЛЕШОВА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету технологій та дизайну

Голова вченої ради факультету

Підпис

Тетяна ІВАНІШЕНА

Хмельницький 2023

3) Пояснювальна записка

Педагогічна (викладацька) практика (далі – практика) є невід’ємною складовою освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Пререквізити – ОСП.04 Основи теорії типологічних рядів асортименту, ОЗП.03 Педагогіка, психологія та педагогічна майстерність у вищій школі, ОЗП.05 Іноземна мова: іншомовна комунікація.

Відповідно до **Стандарту вищої освіти** із зазначеної спеціальності та освітньо-наукової програми педагогічна (викладацька) практика сприяє забезпеченню:

компетентностей: **ЗКЗ.** Здатність розв’язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. **ФКЗ.** Здатність застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності для моделювання технологічних процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері виробництва та технологій легкої промисловості. **ФК4.** Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

програмних результатів навчання. **ПРН1.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми у сфері виробництва та технологій легкої промисловості державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях. **ПРН7.** Розробляти та викладати загальноінженерні та спеціальні навчальні дисципліни з технологій легкої промисловості та дотичних до неї дисциплін у закладах вищої освіти.

Метою педагогічної (викладацької) практики є поглиблення, закріплення й узагальнення теоретичних знань з питань організації освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення у ЗВО; формування умінь та навичок застосування методик викладання; розвиток професійно-особистісних якостей здобувачів, що у сукупності забезпечують формування та розвиток здатності й готовності до науково-педагогічної діяльності у ЗВО.

Завданнями педагогічної (викладацької) практики є формування у здобувачів здатності: здійснювати аналіз навчально-методичної документації викладацької діяльності у ЗВО; творчо застосовувати інноваційні форми, методи, засоби, технології для організації навчальних занять та виховних заходів у ЗВО; розробляти навчально-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу ЗВО; обґрунтовувати та забезпечувати реалізацію самостійних рішень в реальних умовах професійної діяльності; працювати у команді; використовувати досягнення сучасної вітчизняної, зарубіжної педагогічної науки і практики для організації навчальної, навчально-методичної, науково-дослідної, організаційно-методичної та виховної роботи у ЗВО; самовдосконалювати набуті знання й уміння для успішної реалізації науково-педагогічного потенціалу із професійною метою.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: *володіти* системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв’язання практичних завдань навчання і виховання; *виокремлювати, систематизувати, аналізувати, розв’язувати, критично осмислювати, узагальнювати та прогнозувати* значущі педагогічні проблеми з урахуванням сучасних зарубіжних і вітчизняних новацій в педагогічній науці та практиці; *генерувати* нові ідеї під час розв’язання практичних завдань; *розробляти та впроваджувати* навчально-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу у ЗВО; *використовувати* сучасні засоби навчання (мультимедіа, електронні ресурси інформаційно-комунікаційні, освітні, виховні технології організації освітнього та виховного процесу) залежно від освітніх (наукових) цілей та індивідуальних особливостей суб’єктів навчання; *приймати* відповідні рішення у непередбачуваних умовах, *виявляти* ініціативу і самостійність в різноманітних видах практичної діяльності з дотриманням вимог професійної етики та академічної доброчесності; *створювати* умови конструктивної взаємодії з суб’єктами освітньо-виховного процесу і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії; *приймати, обґрунтовувати та забезпечувати* реалізацію управлінських рішень; *створювати* безпечне освітнє середовище, працювати у команді, брати відповідальність за результати професійної діяльності.

4) Структура і зміст програми практики

№ п/п	Назва розділу програми або виду роботи*	К-сть академ. годин***
1	Проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення із загальною структурою бази практики, підрозділом, у якому безпосередньо буде проходити практика, правилами внутрішнього розпорядку. Складання індивідуального плану роботи та графіку з педагогічної практики, узгодження та затвердження керівниками практики.	10
2	Навчальна робота**	20
3	Навчально-методична робота	30
4	Науково-дослідна робота	10
5	Організаційно-методична робота	10
6	Виховна робота	10
Разом		90

*Орієнтовний перелік форм видів робіт (перелік описано нижче), має бути конкретизований для кожного окремого аспіранта як завдання з практики.

**Проведення занять має бути відкритим із залученням науково-педагогічних працівників фахової кафедри, які мають оцінити їх.

***Наведено орієнтовний розподіл часу на виконання різних розділів або видів робіт.

Зміст роботи аспіранта-практиканта

Базами проведення практики аспірантів є Хмельницький національний університет – кафедра технології і конструювання швейних виробів, або кафедри, де працюють наукові керівники аспірантів і викладаються дисципліни з технології легкої промисловості. Також, аспіранти можуть самостійно, за погодженням із кафедрою, обрати для себе базу та запропонувати її для проходження практики, подавши на кафедру відповідний Лист-погодження від ЗВО- партнерів тощо.

Зміст практики аспірантів включає навчальну, навчально-методичну, науково- дослідну, організаційно- методичну, виховну роботу.

Навчальна робота аспірантів-практикантів включає:

- підготовка та проведення лекційних занять (тема лекції погоджується із керівником практики від кафедри);
- підготовка та проведення практичних / лабораторних занять (тема заняття погоджується із керівником практики від кафедри);
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів за темою заняття (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні тощо);
- розроблення та використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, новітніх технологій навчання тощо.

Навчально-методична робота аспірантів-практикантів включає:

- ознайомлення з нормативними документами бази практики, що регламентують організацію освітнього процесу у ЗВО
- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри;
- ознайомлення зі структурою і змістом освітньої програми та навчальним планом спеціальності;
- розроблення конспектів лекційних, планів практичних/лабораторних занять;
- підбір і підготовка наочного матеріалу за темою заняття (презентацій, таблиць, малюнків, схем, наочного приладдя, моделей тощо);
- розроблення тестових завдань, завдань для активізації навчально-професійної діяльності студентів (професійно-орієнтовані завдання, евристичні завдання, кейси, дидактичні ігри тощо);
- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних) викладачів кафедри, інших аспірантів, участь у їх обговоренні;

– участь у вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-конференціях освітнього спрямування за допомогою мережі Інтернет.

Науково-дослідна робота аспірантів-практикантів включає:

– ознайомлення з науково-дослідною роботою кафедри та участю у ній здобувачів вищої освіти;

– керівництво студентською науковою роботою та підготовкою студентом доповіді на конференцію кафедри / факультету;

– написання наукової статті;

– участь у проведенні наукових семінарів, круглих столів, майстер-класів, конференцій кафедри (підготовка тез доповідей).

Організаційно-методична робота аспірантів-практикантів включає:

– участь у засіданнях кафедри, наукового / методичного семінару кафедри.

Виховна робота аспірантів-практикантів включає:

– підготовка і проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп);

– участь у профорієнтаційних заходах кафедри, на базі якої проходить аспірант практику.

Індивідуальні завдання аспірантів-практикантів: індивідуальна тема або конкретне вузькопрофесійне питання наукового чи прикладного характеру, які здобувач вищої освіти має розробити або ґрунтовно проаналізувати для поглибленого засвоєння та можливого використання у кваліфікаційній науковій роботі – дисертації. Тема завдання обирається відповідно до наукової проблематики дисертації. Обов'язковою умовою є логічна відповідність змісту завдання профілю дисциплін, за якими аспірант проводить навчальні заняття.

5) Технології та методи навчання

Процес проходження педагогічної (викладацької) практики ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів навчання, зокрема: самостійна робота (робота з навчально-методичними джерелами, використанням системи модульного середовища); словесні (розповідь, бесіда, пояснення, консультування); практичні; наочні; проблемно-пошукові; інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні технології.

6) Методи контролю

На всіх етапах проходження педагогічної (викладацької) практики аспіранти отримують індивідуальні консультації у керівників практики. Після закінчення практики аспіранти звітують про виконання програми практики. Формою звітності аспіранта про практику є письмовий звіт та щоденник практики. Обов'язковим для аспіранта є ведення щоденника з практики, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи та форми контролю, і який додається до звіту з практики (за умови проходження практики в інших ЗВО). По закінченню практики аспіранти надають керівнику практики від кафедри звітну документацію (звіт).

Письмовий звіт з Практики має наведену нижче структуру.

- Титульний аркуш.

- Вступ.

- Основна частина являє собою теоретичне та аналітичне опрацювання передбачених програмою Практики завдань з навчальної, навчально-методичної, організаційно-методичної та виховної роботи з представленням елементів (переліку) виконаних робіт.

- Висновки мають містити основні підсумки з виконаної роботи та конкретні пропозиції щодо вдосконалення окремих аспектів педагогічної діяльності.

- Список літератури, в якому мають бути перераховані використані джерела, в тому числі електронні ресурси.

- Додатки.

Рекомендований обсяг звіту має складати 15 – 20 сторінок друкованого (у комп'ютерному виконанні) тексту без урахування додатків. Текст роботи друкується на одній стороні аркуша формату А4 кеглем Times New Roman 14, через 1,5 міжрядкові інтервали. Береги з чотирьох

сторін аркуша повинні мати такі відступи від краю: зліва – 25 – 30 мм; справа – 10 мм; зверху та знизу – по 20 мм. Абзацний відступ має бути однаковий упродовж усього тексту й дорівнювати п'яти знакам (1,25 см), текст має бути вирівняний по ширині.

Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. На звітну конференцію необхідно подати звіт.

7) Оцінювання результатів навчання здобувачів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень аспіранта здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з практики оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів роботи виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до важливості окремих видів робіт.

Захист звіту здійснюється аспірантами, які пройшли практику, в присутності комісії, до складу якої можуть входити завідувач кафедри, науковий керівник, гарант ОНП, викладачі кафедри. Аспірант презентує завдання, мету та основні результати практики. Після виступу члени комісії задають аспірантам-практикантам питання щодо змісту проведеної роботи, проводиться обговорення. За результатами захисту виставляється оцінка.

Структурування практики за видами робіт і оцінювання результатів навчання аспірантів-практикантів

Навчальна робота	НМР	НДР	ОМР	ВР	Захист звіту	Семестровий контроль (залік)
ВК*: 0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	За рейтингом

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, НМР – навчально-методична робота; НДР – науково-дослідна робота; ОМР – організаційно-методична робота; ВР – виховна робота.

Критерії оцінювання якості лекції

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-ти бальною шкалою
Змістовність лекції	науковий рівень, відповідність новітнім досягненням науки і практики наявність узагальнень, переконливість відображення дискусійних питань, постановка наукових проблем відповідність лекції робочій програмі і навчальному план	
Професійна спрямованість	формування професійного світогляду студентів на лекції, зв'язок лекційного матеріалу з професійними інтересами підготовки фахівців	
Методичний рівень	застосування методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів використання елементів зворотного зв'язку; наявність міждисциплінарних зв'язків	
Структура лекції	формулювання мети, плану; чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення) логічна послідовність і взаємозв'язок окремих частин лекції виділення головних ідей і моментів	
Стиль лекції	ясність, чіткість і доступність викладення думок темп викладання матеріалу; застосування технічних засобів навчання, наочність інформації наявність контакту з аудиторією	
Майстерність лектора	рівень вільного володіння лекційним матеріалом емоційність, культура мовлення; зовнішній вигляд, поважне і тактовне ставлення до студентів уміння зняти напруження та втому аудиторії	

Критерії оцінювання якості практичного / лабораторного заняття

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-ти бальною шкалою
Змістовність практичного / лабораторного заняття	відповідність теми заняття змісту програми і навчальному плану відповідність змісту заняття сучасним проблемам практики в даній галузі рівень досягнення мети заняття; рівень повноти розкриття тематичних питань	
Професійна спрямованість	Формування професійного світогляду студентів на занятті розширення соціальної сутності проблемних питань; зв'язок матеріалу з професійними інтересами підготовки спеціалістів	
Методичний рівень	застосування методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів; використання елементів зворотного зв'язку на всіх етапах засвоєння навчальної інформації; роз'яснення складних місць навчального матеріалу надання наочної інформації і засобів оргтехніки; наявність елементів управління ходом проведення практичного / лабораторного заняття; наявність методичних вказівок до самостійного виконання практичного завдання; наявність тестів для самоконтролю знань	
Структура лекції	визначення теми практичного / лабораторного заняття визначення мети діяльності; надання методичних вказівок для самостійного виконання практичного завдання; надання переліку рекомендованої літератури для поглибленого вивчення окремих питань; організація процесу навчання студентів; організація зворотного зв'язку на етапах закріплення певного навчального досвіду; організація об'єктивного контролю навчальної діяльності студентів у кінці практичного / лабораторного заняття	
Майстерність викладача	рівень вільного володіння практичним матеріалом; уміння заохотити студентів до більш якісної навчальної діяльності уміння організувати дискусію та обговорення навчального матеріалу культура мовлення поважне і тактовне ставлення до студентів уміння зняти напруження і втому аудиторії	

Підсумкова оцінка за проведення практичного / лабораторного заняття визначається як середньоарифметична за всіма критеріями.

Завдання з організаційно-методичної роботи і критерії їх оцінювання (балів):

1. Участь у засіданнях кафедри.
2. Участь у засіданнях наукового семінару кафедри.
3. Участь у засіданнях методичного семінару кафедри.

Критерії оцінювання якості змісту, захисту та оформлення звіту практики

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Матеріали звіту з практики відповідають усім формальним та змістовим вимогам до їх написання, подані у встановлений термін, є оригінальним авторським доробком аспіранта. Завдання практики виконані у повному обсязі. Виступ аспіранта характеризується чіткістю, логічністю, структурованістю, високою культурою їх письмового оформлення та методичного обґрунтування. Аспірант надав чіткі, повні та ґрунтовні відповіді на запитання членів комісії під час захисту звіту з практики
Добре	Матеріали звіту з практики відповідають формальним та змістовим вимогам до їх написання, подані у встановлений термін у повному обсязі, є оригінальним авторським доробком аспіранта. Завдання практики виконані повністю, але з деякими несуттєвими помилками. Під час виступу аспірант розкриває основні методичні аспекти представлених розділів, має місце незначне порушення логічних зв'язків, неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні. Аспірант надає грамотні відповіді на запитання членів комісії, але у змісті та формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо.
Задовільно	Матеріали звіту з практики відповідають встановленим формальним і змістовим вимогам до їх написання, подані у повному обсязі, але пізніше встановленого терміну; матеріали практики представлені в неповному обсязі, наявні грубі помилки; аспірант не дотримувався всіх вимог до оформлення матеріалів практики та звіту. Завдання практики виконані частково. Формальний характер виступу з представленими матеріалами, не повністю сформоване вміння методичного обґрунтування відповідних елементів, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями. Під час відповіді на запитання членів комісії, аспірант допускає неточності та суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді.
Незадовільно	Матеріали звіту з практики своєчасно не подані або подані частково; має місце дублювання або ксерокопіювання матеріалів іншого аспіранта. Завдання практики виконані не в повному обсязі та не відповідають вимогам програми практики. Аспірант не володіє вмінням методичного обґрунтування відповідних елементів, презентувати результати практики. Під час захисту звіту аспірант не надає відповіді на запитання членів комісії (або аспірант не з'явився на захист звіту у період роботи комісії).

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав здобувач освіти, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів.

8) Методичне забезпечення

Навчальний процес з ОК «Педагогічна (викладацька) практика» повністю і в достатньому обсязі забезпечений необхідною навчально-методичною літературою.

Навчально-методичне забезпечення за освітньою компонентою розміщено в модульному середовищі для навчання за покликанням URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9844>

9) Рекомендована література

Основна

1. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі : курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с. URL: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/getfile.php/831.pdf>.
2. Андрощук І. В. Педагогічна взаємодія у професійній діяльності : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2017. 190 с.

3. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Івано-Франківськ, 2022. 180 с.
4. Організація та проведення занять із застосуванням інноваційних методів : навч. посіб. / уклад.: П. Б. Волянський, О. П. Євсюков, В. М. Михайлов [та ін.]. Київ : ІДУЦЗ, 2019. 131 с.
5. Педагогіка вищої школи : підручник / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова [та ін.]. Бердянськ : БДПУ, 2020. 517 с.

Додаткова

6. Олійник І. Роль педагогічної практики у формуванні дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури. Актуальні питання гуманітарних наук. 2019. Вип. 23, т. 3. С. 86–92.
7. Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті : веб-сайт. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normativni-dokumenty/polozhennya/pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>.
8. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті : веб-сайт. URL: <https://khmnu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>.
9. Положення про підготовку здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук у Хмельницькому національному університеті : веб-сайт. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normativni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-pidgotovky-zdobuvachiv-stupeniv-df-i-dn.pdf>.
10. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Хмельницького національного університету : веб-сайт. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normativni-dokumenty/polozhennya/pro-praktychnu-pidgotovku.pdf>

10) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. URL: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/>
4. Сучасна освіта. Методи навчання та їх класифікація. Сайт «Osvita.Ua». URL: <http://osvita.ua/school/method/780/>.
5. Український проект «Якість освіти». URL: www.yakistosviti.com.ua.